

Studietur til Irland 25. til 28. maj 2025

Københavns Universitet og SEGES Innovation

Baggrund for studieturen

- I "Aftalen om et Grønt Danmark" juni 2024 blev det slået fast at der skal udtages 250.00 hektar til skov inden 2045 på privat og offentlige arealer. Målsætningen med etablering af ny skov er, at skoven skal bidrage væsentligt til at nå klimaneutralitet og på sigt nettonegative CO₂-emissioner samtidig med, at indsatsen skal målrettes områder, hvor kvælstofindsatsbehovet er størst. Som et sekundært fokuspunkt har skovrejsning også til formål at sikre størst mulig synergi mellem skovdrift, biodiversitet, klimatilpasning, beskyttelse af drikkevandsinteresser m.m.
- Der er behov for at samle viden om nye typer skove og nye værktøjer til at tænke synergier ind i lokale analyser af landskabet for at opnå en højere grad af multifunktionalitet i de nye skovarealer til at imødegå biodiversitetskrisen, vandmiljøudfordringen og klimakrisen. Samtidig kan skovbruget forblive en driftsøkonomisk gevinst for landmanden. Der er behov for at benytte de nye skovarealer så intelligent som muligt for at sikre, at synergier i skovarealerne bidrager mest muligt til den grønne dagsorden, så landmanden står tilbage med flest mulige dyrkningssikre arealer til landbrug, med færrest mulige restriktioner.
- Dette projekt fokuserer på at skabe og øge antallet af synergifunktioner ved fremtidig skovrejsning. Projektet vil understøtte udviklingen af et prioriteringsværktøj til at placere skovene de rigtige steder og hensigtsmæssigt i forhold til omgivelserne ved at kigge på den bedst mulige tilpasning i det lokale landskab.
- SEGES Innovation og Københavns Universitet gennemførte en studietur til Irland den 25. til den 28. maj 2025 i forbindelse med projektet "Multifunktionalitet i de nye danske skove".
- Studieturen havde til formål at inspirere projektgruppen til hvordan Irland har båret sig ad med at øge deres skovareal fra 2% i 1950 til 11,5% i 2022. I dag ligger 51% af den irske skov i den private sektor og 49% i den offentlige. Over 98% af alt ny skovrejsning er foretaget af den private sektor hovedsageligt af landbrugere.
- Irlands skovstrategi (2023-2030) blev udviklet efter omfattende offentligt engagement og konsultation, hvilket afspejler et stærkt ønske om flere træer og skove i Irland. Strategien sigter mod at tackle store globale udfordringer som klimaforandringer og tab af biodiversitet ved at udvide den nationale skovbestand på både offentlige og private arealer. Strategiens overordnede mål er at skabe multifunktionelle og diverse skove, der giver flere fordele, herunder klimaforbedring, biodiversitetsforbedring, forbedring af vandkvalitet, træproduktion, økonomisk udvikling og forbedret livskvalitet. Det repræsenterer Irlands første fælles nationale vision for skovenes og træernes rolle i landets fremtid.

Program 26. maj 2025

- Besøg ved Teagasc forskningsfacilitet i Ashtown County, Dublin, der fokuserer på skovbrugsmuligheder og udfordringer i Irland samt træforædling og forbedring. Teagasc er en del af

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Irlands landbrugs- og fødevarerudviklingsmyndighed og kan sammenlignes med den tidligere jordbrugsvidenskabelige sektorforskning som eksisterede i Danmark inden 2007. Deres forskningsprogram omfatter en bred vifte af områder inden for skovbrug, herunder forvaltning af løvtræer og nåletræer, træforbedring, stedklassifikation og skovpolitik.

- Teagasc rådgiver landbrugere om skovrejsning. Deres Forestry Development Department tilbyder integreret rådgivning og træning til landbrugere, der overvejer at etablere skovbrug. De hjælper med teknisk rådgivning om etablering, forvaltning og høst af skove, herunder information om fældningsregler, træpriser og skovtilskud. Teagasc har også flere skovudviklingskonsulenter, der leverer en landsdækkende service. Skovudviklingskonsulenterne hos Teagasc er involveret i hele processen fra den indledende dialog med skovejere til skovrejsningsplanlægningen- og strategien og den efterfølgende forvaltning af skovene. De hjælper med at identificere egnede arealer til skovrejsning, rådgiver om valg af træarter, og udvikler langsigtede forvaltningsplaner for at sikre bæredygtig skovdrift. Derudover tilbyder de løbende støtte og vejledning til skovejerne for at sikre, at skovene forvaltes korrekt og opfylder miljømæssige og økonomiske mål. Denne rolle har vist sig essentiel i forhold til skovrejsningen i Irland, og noget som Danmark ikke i direkte sammenligning har.
- Besøg ved en landbruger i County Meath nord for Dublin. Landbrugeren havde omlagt familiegården til et savværk og plantet skov på de tidligere landbrugsarealer. Sherlogs Firewood som virksomheden hedder, producerer træ til brænde og tømmer til møbler. Her havde vi en snak om hvorfor landbrugeren havde skiftet til skovproduktion fremfor landbrug, samt hvordan han økonomisk fik det til at hænge sammen. En af de største motivationsfaktorer var størrelsen på kompensationen fordelt over 20 år således at ejendommen blev mere attraktiv i et generationsskifte. Hertil havde vi også en dialog om hvad der kan motivere landbrugere til at rejse skov på deres landbrugsarealer.

Program 27. maj 2025.

- Besøg i Avondale Forest Park, hvor Donal Magner, skovfoged, journalist og forfatter, præsenterede Irlands skovhistorie efterfulgt af en dialog om perspektiver til dansk skovhistorie.
- Robert Windle fra Teagasc præsenterede Irlands nationale skovstrategi og gav perspektiver på den nationale skovstrategi. Han præsenterede også Irlands støtteordning til skovrejsning. Her var der flere markante forskelle til den danske støtteordning. Støttesatserne i Irlands ordning er differentieret ud på forskellige skovtyper til stor forskel for den danske ordning, der kun har en støttesats for generel skovrejsning og et tillæg for urørt skov. Samtidig er en markant forskel også, at der i Irland udbetales et årlig tilskud over 10-20 år afhængig af skovtypen. Dette årlige tilskud sikrer irske skovbrugere en fast indtægt og dermed stærkt incitament for at omlægge til skov. Dog skal det pointeres, at der med udgangspunkt i størrelsen på de irske støttesatser, ikke tegner sig et billede af, at udvikling af god skovnatur prioriteres i den irske skovrejsningsstrategi. Dette antages, da der eksempelvis for skovtypen ”emergent forest”, som er naturlig tilgroning, er støttesatsen markant lavere end de andre mere produktionsrettede skove. Nedenstående figur viser den irske og danske støtteordning for skovrejsning.

Skovtype	Irland - engangssats pr. ha	Irland – årligt tilskud pr. ha	Danmark - engangssats pr. ha	Danmark - årligt tilskud pr. ha
Native Forests (FT1)	€ 6.744	€ 1.103 i 15-20 år	75.500 kr. + 15.000 kr. ved urørt skov	Ingen årligt tilskud
Forests for Water (FT2)	€ 6.744	€ 1.142 i 15-20 år		
Forests on Public Lands (FT3)	€ 10.544	€ 1.103 i 15 år		
NeighbourWoods (FT4)	€ 10.200	€ 1.142 i 15-20 år		
Emergent Forests (FT5)	€ 2.500	€ 350 i 15-20 år		
Pure Broadleaves (FT6)	€ 6.744	€ 1.037 i 15-20 år		
Other Broadleaves (FT7)	€ 4.314	€ 973 i 15-20 år		
Agroforestry (FT8)	€ 6.000-€ 8.555	€ 829 - € 975 i 10 år		
Seed Orchards (FT9)	€ 10.000	€ 1.142 i 15-20 år		
Continuous Cover Forestry (FT10)	€ 5.421	€ 912 i 15-20 år		
Mixed High Forests (FT11 & FT12)	€ 3.858-€ 4.452	€ 746 - € 863 i 15-20 år		
Native Tree Area Scheme (NTA 1 & 2)	€ 6.744	€ 2.206 - € 2.284 i 10 år		

- Besøg Castlecomer i North County Kilkenny, hvor der var rundvisning i en skov med rekreativt hovedfokus. Dertil kom en snak om hvordan Castlecomer involverede skovejere til leje af skoven til skovens rekreative brug. Samtidig var der også en dialog om værdien af en rekreativ skov i et lokalsamfund og hvordan en rekreativ skov kan styrke den generelle samfundsinteresse for skov. Et vigtigt perspektiv i forhold til at give lodsejere opbakning i deres omlægning til skov.
- Besøg ved skovejere, der praktiserer agroforestry. Lodsejer havde via skovstøtteordningen tilplantet arealerne med skov men samtidig via økologisk støtte fået græssende får på arealerne. På grund af en finansiering gennem både skovrejsningsordningen og økologisk støtte kunne det ikke betale sig at dyrke arealet. Denne form for kombination af jordbrugsstøtte på et skovareal ses ikke herhjemme i Danmark og er en ret unik mulighed for at kunne opnå bedre natur i skoven ved at samtænke græsning på åbne arealer og skovgræsning.

Vigtigste læringspunkter fra studieturen

- Inspiration fra den irske støtteordning for skovrejsning. Særligt de differentierede engangssatser og tilskud der udbetales årligt i 10-20 år, er et stærkt incitament for at rejse skov og meget værdifuldt ved generationsskifte af bedriften.
- De statslige skovudviklingskonsulenter og deres essentielle rolle i hele skovrejsningsplanlægningen- og forvaltningen.
- Kombinationen af jordbrugsstøtte på skovarealer er en vigtig samtænkning for at opnå et økonomisk incitament og dermed opnå bedre natur i skoven.